

Metodické usmernenie k zverejňovaniu textových súborov a audio a video súborov v súlade so štandardmi informačných technológií verejnej správy

Toto usmernenie je vydané na základe § 9 ods. 1 písm. j) zákona o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ITVS“): „*Orgán vedenia okrem činností podľa § 8 vydáva štandardy a výkladové stanoviská,*“. Štandardy zverejňovania textových súborov a audio a video súborov sú upravené vo všeobecne záväznom právnom predpise k zákonu o ITVS a to vo výnose MF SR č. 55/2014 Z. z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy (ďalej len „výnos o štandardoch pre ISVS“), ktorý je účinný do 30. apríla 2020 a následne od 01. mája 2020 budú tieto štandardy upravené vo vyhláske Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu č. 78/2020 Z. z. o štandardoch pre informačné technológie verejnej správy (ďalej len „vyhláska o štandardoch pre ITVS“).

Cieľom tohto dokumentu je poskytnúť v súlade s vyššie uvedenými právnymi predpismi návod pri zverejňovaní textových súborov, audio a video súborov tak, aby boli zároveň splnené požiadavky kladené na prístupnosť webových sídiel.

Súbory obsahujúce audiovizuálny záznam je potrebné zverejňovať tak, aby boli doplnené o titulky. Všetky vizuálne informácie (náписы, grafy) je potrebné komunikovať aj v audio-podobe. Ak video obsahuje také podstatné informácie, ktoré nie sú komunikované aj vo zvukovej podobe, či už formou dialógu alebo sprievodného slova, je potrebné vyhotoviť samostatnú zvukovú stopu, resp. verziu videa obsahujúcu audiokomentár pre nevidiacich. Akákoľvek sprievodná hudba v audiovizuálnych záznamoch by nemala zasahovať do hovoreného slova. V prípade video-záznamov bez zvukovej zložky, tieto musia byť vyhotovené aj vo verzii obsahujúcej audiokomentár popisujúci informácie a dej prebiehajúci vo videu. V prípade zvukových záznamov bez obrazovej zložky, tieto je potrebné doplniť o prepis v textovej podobe. Súbory podľa § 21 výnosu o štandardoch pre ISVS, resp. vyhlásky o štandardoch pre ITVS, je možné zverejňovať vo formátoch MPEG-1, MPEG-2 (.mp3, .mpg, .mpeg) alebo MPEG-4 (.mp4, .m4a), Ogg Theora (.ogv, .ogg), Ogg Vorbis (.oga, .ogg), Waveform Audio File Format (.wav) alebo Audio Interchange File Format (.aif, .aiff) s kódovaním Linear Pulse Code Modulation. Ak sa na prehrávanie audiovizuálneho záznamu vyžaduje použitie zásuvných modulov alebo doplnkov webových prehliadačov, súbory je potrebné poskytovať aj na stiahnutie spolu s uvedením informácií o type a veľkosti súboru. Ak webová stránka poskytuje informácie prostredníctvom interaktívneho multimedialného prvku, ktorého forma alebo samotný obsah zahŕňa vizuálny alebo zvukový záznam, a tento nie je iba alternatívou k existujúcemu textovému obsahu, takýto prvok a jeho obsah je potrebné doplniť o kontextuálne titulky v textovej forme.

Alternatívny obsah ku všetkým vyššie uvedeným typom mediálnych objektov (audiovizuálny záznam, zvukový alebo obrazový záznam, iný interaktívny multimedialný obsah) sa musí zverejňovať na rovnakom mieste ako obsah, ktorého alternatívu predstavuje. Pri transkripcii a vytváraní titulkov nie je možné sa plne spoliehať len na automatizované nástroje na prepis zvukového záznamu reči do textovej podoby a na generovanie titulkov – takýto text by nespĺňal

legislatívnu podmienku zabezpečenia prístupnosti. Automatizované nástroje však môžu byť užitočnou pomôckou pre urýchlenie procesu – automatizovaný výstup je potrebné verifikovať a upraviť.

Pokiaľ nie je možné splniť povinnosť poskytovať k audiovizuálnemu záznamu titulky, je v niektorých prípadoch možné akceptovať ako alternatívu transkript audiovizuálneho záznamu uverejneného v textovej podobe (transkript je dobrou praxou aj pri záznamoch, ku ktorým sú vyhotovené titulky) na primerané obdobie. Pri dlhšom zázname je takýto prepis vhodné doplniť aspoň približnými časovými značkami, ktoré text rozdeľujú do jednotlivých informačných blokov (napr. body rokovania alebo jednotlivé vystúpenia v rámci rokovania).

Pokiaľ je textový súbor zverejňovaný len ako finálna informácia na čítanie, platí v zmysle § 19 výnosu o štandardoch pre ISVS, resp. vyhlášky o štandardoch pre ITVS povinnosť zverejňovať ho primárne ako PDF (.pdf), prípadne ako HTML (.html, .htm), XHTML (.xhtml, .xht) alebo TXT s kódovaním UTF-8 (.txt).

Pokiaľ bude textový súbor určený len na čítanie zverejnený vo formáte PDF, nie je potrebné zverejňovať ho v žiadnom ďalšom formáte.

Na zverejnené PDF súbory alebo textové súbory v iných formátoch sa však vzťahujú rovnaké požiadavky ako na samotné webové stránky – text musí byť strojom čitateľný v správnom poradí jednotlivých blokov, správne sémanticky štruktúrovaný a doplnený záložkami umožňujúcimi pohyb používateľa v rámci dokumentu, všetky grafické prvky musia mať alternatívne textové popisky, dodržiavať požiadavky na minimálny kontrast atď. V prípade formulárov v PDF dokumentoch, tieto musia byť vytvorené v prístupnej podobe so správnym označením popisov pre jednotlivé vstupné polia.

Pokiaľ je textový dokument zverejňovaný za účelom jeho ďalšieho upravovania na strane používateľa, platí v zmysle § 19 výnosu o štandardoch pre ISVS, resp. vyhlášky o štandardoch pre ITVS povinnosť zverejniť ho vo formáte TXT alebo ako dva formáty súčasne: Open XML (.docx) s OpenDocument (.odt).

Pokiaľ bude dokument zverejnený ako DOC (.doc) alebo OpenXML (.docx), je potrebné zároveň zverejniť aj OpenDocument (.odt) v prípade zverejňovania za účelom úprav daného súboru alebo ako PDF (.pdf) v prípade zverejňovania bez potreby jeho úpravy na strane používateľa.

V prípade zverejňovania elektronicky podpísaných dokumentov platí povinnosť používať formáty PDF/A (.pdf), TXT (.txt) pre textové súbory, XMLDataContainer (.xml) pre údaje vyplnené podľa elektronického formulára a PNG (.png) pre grafické súbory.

V tabuľke na str. 3 a 4 uvádzame povinné formáty pri prijímaní a zverejňovaní textových súborov. Používanie povinných formátov súborov je potrebné pre zabezpečenie dostupnosti a správnej čitateľnosti pre používateľov.

Štandardy pre textové súbory pri poskytovaní informácií a elektronických služieb	HTML, XHTML podľa W3C	PDF (.pdf) vo verzii 1.3-2.0, bez dynamického obsahu	TXT (.txt) v kódovaní UTF-8 - plain text podľa RFC2046	Rich Text Format (.rtf)	Open Document format (.odt) vo verzii 1.0-1.2, OASIS, ISO 26300	Office Open XML (.docx) vo verzii ISO 29500:2012
Povinnosť prijímať	Áno	Áno	Áno	Nie (ak to technické podmienky neumožňujú)	Nie (ak to technické podmienky neumožňujú)	Nie (ak to technické podmienky neumožňujú)
Povinnosť zverejňovať a odosielať najmenej jeden z povinných formátov, ak sa nevyžaduje ďalšia úprava textového súboru	Áno	Áno	Áno	Nie	Nie	Nie
Povinnosť zverejňovať a odosielať najmenej jeden z povinných formátov, ak sa vyžaduje ďalšia úprava textového súboru	Nie	Nie	Áno	Nie	Áno (spolu s DOCX a len so základným formátovaním)	Áno (spolu s ODT), len verzia „Strict“ („presný dokument OpenXML“) len so základným formátovaním
Používanie iného formátu text. súborov pri odosielaní a zverejňovaní, ak je poskytnutý rovnaký obsah v rovnakej štruktúre najmenej v jednom z formátov	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno (spolu s DOCX a len so základným formátovaním)	Áno (spolu s ODT), len verzia „Strict“ („presný dokument OpenXML“) len so základným formátovaním
Výmena ľubovoľných formátov súborov, ak vopred súhlasia všetky zúčastnené strany a technické podmienky to umožňujú (neplatí teda pre zverejňovanie na verejných webových stránkach)	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Povinnosť používať formát súborov pri odosielaní a zverejňovaní súborov s prezentáciou (napr. pri .pptx, .ppt a pod.)	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie
Používanie iného formátu súborov s prezentáciou pri zverejňovaní na webovom sídle, ak je súčasne na rovnakej webovej stránke rovnaký obsah v rovnakej štruktúre najmenej v jednom z formátov	Áno	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie

Štandardy pre formáty elektronických dokumentov podpísateľných elektronickým podpisom	HTML, XHTML (podľa W3C)	PDF (.pdf)	TXT (.txt) v kódovaní UTF-8 - plain text podľa RFC2046	XMLData Container (.xml) pre údaje vyplnené podľa elektr. formulára alebo iné XML údaje	Rich Text Format (.rtf)	Open Document format (.odt) vo verzii 1.0-1.2, OASIS, ISO 26300	Office Open XML (.docx) vo verzii ISO 29500:2012
Povinnosť prijímať, ak je podpísaný s elektronickým podpisom	Nie	Áno PDF/A-1, A-2, A-3 a PDF 1.3 až 1.7 bez dynamického obsahu	Áno	Áno	Nie	Nie	Nie
Povinnosť vytvárať, ak je podpísaný s elektronickým podpisom – pri úkonoch súvisiacich s poskytovaním elektronických služieb, povinným poskytovaním informácií alebo ak je podpisom vykonaná autorizácia	Nie	Áno - iba PDF/A-1, A-2 alebo A-3 bez vnorených súborov	Áno	Áno	Nie	Nie	Nie
Používanie iných formátov podpísaných elektronickým podpisom, ak sa na tom všetky strany príslušnej komunikácie dohodnú, s vedomím možných škôd a nezrovnalostí v ďalšom konaní vyplývajúcich z takého postupu	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno